

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/234392,Marian-Miszcuk-Stanislaw-Marian-Sedlaczek.html>
26.02.2026, 18:41

Marian Miszcuk: Stanisław Marian Sedlaczek

Należał do pokolenia Polaków wychowanych w czasie zaborów, którzy walczyli o Niepodległą, potem budowali jej fundamenty, a gdy wybuchła II wojna światowa – wystąpili przeciw obu równie niehumanitarnym i zbrodnictwom agresorom. Kołomyja i Lwów były dla niego tak samo polskie jak Kraków, Poznań czy Warszawa. W każdym z tych miast czuł się jednakowo dobrze. Jego Kresy zaczynały się gdzieś w Żytomierzu i kończyły za Kijowem.

[Harcerstwo](#) [Niepodległość](#) [Obozy koncentracyjne](#) [Zbrodnie niemieckie](#)

31.01

Był jedną z najwybitniejszych postaci w ponadstuletnich dziejach harcerstwa. Poświęcił mu całe swoje dorosłe życie, przez wiele lat wywierał istotny wpływ zarówno na rozwój samego ruchu, jak i na losy tysięcy młodych Polaków. Miał wykrystalizowane poglądy społeczne i polityczne, które lokowały go w obozie narododemokratycznym. Z biegiem lat coraz więcej czasu przeznaczał na studia teologiczne, coraz bardziej kierował się ku fundamentalizmowi katolickiemu, a coraz mniej było w nim otwartości i skautowego braterstwa, miłości do bliźniego. Jednak przede wszystkim pozostawał niezwykle uczciwym i prawnym człowiekiem. Sedlaczek poznał skutki i koszmary wojny, a w szczególności tragedie ludzi przymusowo wysiedlonych, okropności czasów rewolucji komunistycznej w Rosji. Swoje życie poświęcił budowie niepodległej Polski i za to został zamordowany w niemieckim obozie koncentracyjnym Auschwitz.

Rodzina, nauka, działalność społeczna, pierwsze kroki skautowe

Stanisław Marian Sedlaczek urodził się 31 stycznia 1892 r. w Kołomyi. Był najstarszym z sześciorga dzieci Wiktora Sedlaczka, wówczas właściciela sklepu z materiałami tekstylnymi w Kołomyi, i Filipiny (używała też imienia Felicja) z domu Dominikowskiej. W 1898 r. ukończył szkołę podstawową w Kołomyi. W roku szkolnym 1904/1905 jako uczeń V Gimnazjum Państwowego we Lwowie otrzymał „stopień pierwszy z odznaczeniem”. Uczył się bardzo dobrze także w następnych klasach. W latach 1910–1914 studiował na Wydziale Budowy Maszyn Lwowskiej Szkoły Politechnicznej. Nigdy jednak nie było mu dane uprawiać wyuczonego zawodu. W roku 1923 tak o tym pisał: „Praca społeczna, wychowawcza w harcerstwie, której od 1914 r. całkowicie się oddałem, skierowała moje zainteresowania ku studiom pedagogicznym”.

W szkole średniej należał do Organizacji Młodzieży Narodowej, a następnie był aktywnym członkiem tajnego Związku Młodzieży Polskiej „Zet”. Wspominając okres gimnazjalny i akademicki, szczególnie podkreślał znaczenie dla własnego rozwoju pracy w konspiracyjnych organizacjach młodzieży:

[...] tę rzeczywistą Polskę, wielką, nieuznającą granic zaborów, jedyną – zobaczyłem dopiero w ciasnym pokoju tajnych zebrań O[rganizacji] M[łodzieży] N[arodowej]. [...] Jakże się otwierały oczy studenta, gdy go wprowadzano do „gron wszechpolskich”, „grupy zetowej”, „koła braterskiego”!

Polski skauting i harcerstwo były syntezą angielskiego wzorca doświadczeń wielu polskich organizacji młodzieżowych, w których dominującą rolę odgrywały patriotyzm i przygotowania do

walki o niepodległość. Związkowe Naczelnictwo Skautowe (ZNS) we Wskazówkach dla drużynowych i przybocznych skautowych ze stycznia 1913 r. nakazywało:

Drużynowi pamiętać mają zawsze, że skauting jest systemem wychowania narodowego, który – jednocząc młodzież w grupach o pewnym typie życia, przez odpowiednie ćwiczenia duchowe i fizyczne – wyrabia jednostki na dzielnych i prawych obywateli-żołnierzy, przygotowanych pod każdym względem do znoszenia trudów i ofiar, jakich od nich Ojczyzna wymagać może.

Stanisław służbę skautową rozpoczął dopiero w październiku 1913 r., w wieku 21 lat. Został wówczas pomocnikiem Ignacego Kozińskiego, głównego pisarza (czyli sekretarza) ZNS. Równocześnie wszedł do komitetu redakcyjnego dwutygodnika „Skaut” – pisma Związkowego Naczelnictwa Skautowego. Sedlaczek nie miał doświadczenia w pracy z drużyną, więc pierwszy swój tekst poświęcił temu, na czym się akurat znał doskonale – prowadzeniu sklepu szkolnego, zarządzanego przez skautów. Artykuł opublikowany w „Skaucie” w grudniu 1913 r. zaczynał się przypomnieniem bojkotu wyrobów pruskich i hasłem popierania polskiego przemysłu, na przykład przez całkowite powstrzymywanie się polskich klientów od zakupu sprowadzonych z zagranicy cukierków.

Polski skauting w Galicji w 1912 r. liczył ok. 3500 skautek i skautów, którzy ćwiczyli regularnie, nic więc dziwnego, że czołowi działacze „Sokoła” właśnie w nim widzieli przyszłość swojego ruchu i starali się wspierać tę młodzież, a także związać ją jak najsilniej ze swoją organizacją. 7 marca 1914 r. Stanisław Sedlaczek został głównym sekretarzem ZNS we Lwowie. Latem 1914 r. zaplanowano w Skolem kursy skautowe, których celem było ujednolicenie formy pracy, wyszkolenie nowych instruktorów i zastępowych, a uczestnictwo młodzieży z zaboru rosyjskiego, pruskiego i z Kijowa miało wzmocnić ponadzaborowy charakter skautingu polskiego. Sedlaczek został przybocznym komendy (dowództwa) całego kursu i zastępcą Jerzego Lewakowskiego, kierującego kursem zastępowych.

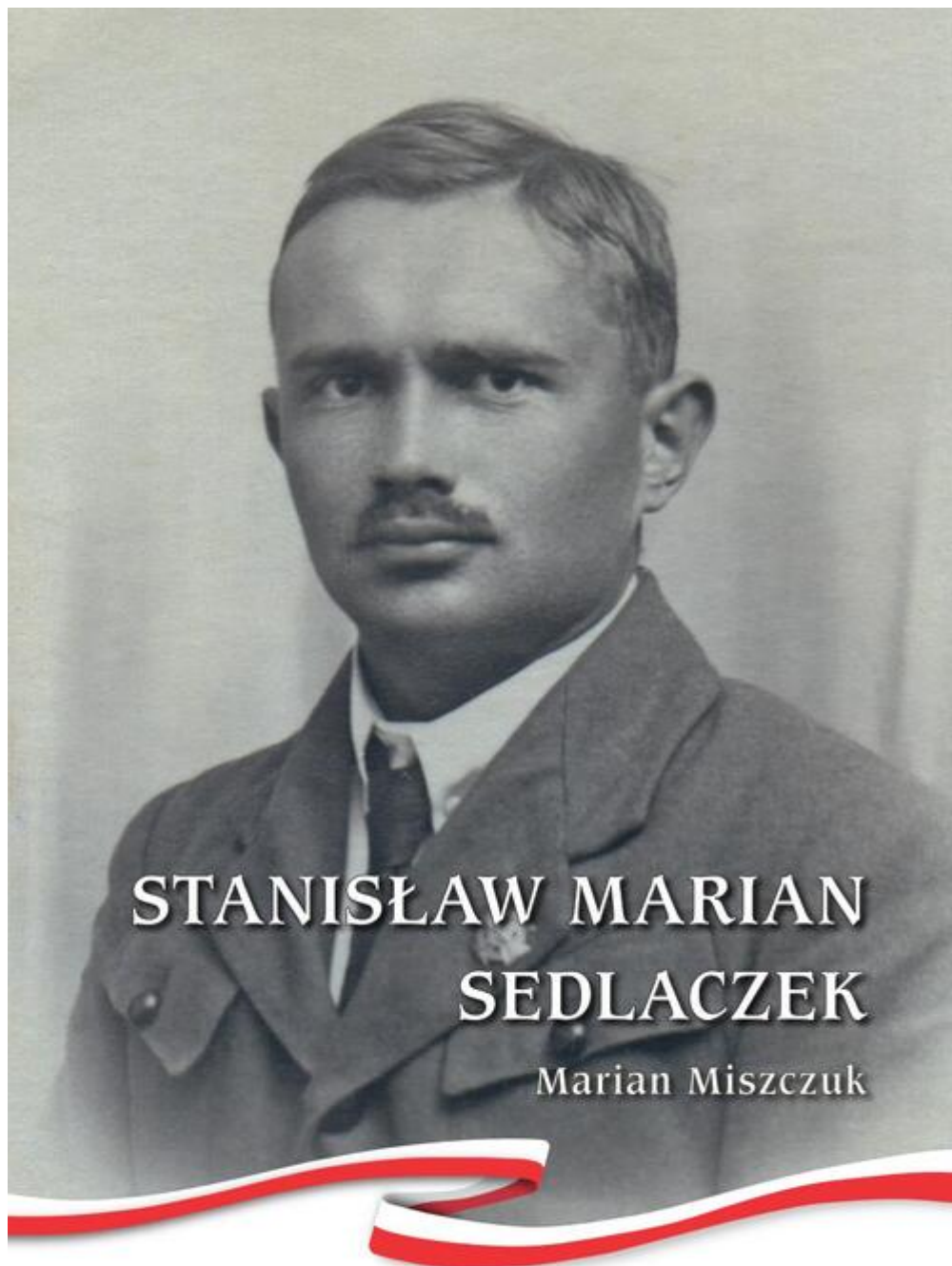
[Całość w broszurze Stanisław Marian Sedlaczek](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Harcerze, Niepodległość, obozy koncentracyjne, Zbrodnie niemieckie

Do pobrania

STANISŁAW MARIAN SEDLACZEK

Marian Miszczuk

BOHATEROWIE
NIEPODLEGŁEJ

Stanisław Marian Sedlaczek